

Prof. dr. Hobza dosáhne padesátého roku dne 6. ledna 1926. Jest věru těžko psáti dnes o něm, pro něhož padesátka není nějakým mezníkem, u něhož by bylo vhodné přehlížeti jeho dílo, neboť nikdo, kdo ho zná, nebude na pochybách, že toto dílo naprosto není ještě uzavřeno. Přes to může býti se svou dosavadní tvorbou plně spokojen. Jeho starší vědecké práce byly z oboru práva církevního. Avšak již podtitul jeho první větší publikace: »Podvod při smlouvě manželské dle práva kanon., se zřetelem k pr. evangelickému a mod. zákonodárství světskému«, ukazoval, že jest mu církevní práva římsko-katolické příliš úzkým oborem. Z tohoto oboru napsal ještě spisy »Poměr církve a státu« (1909) a »Autonomie nábož. svazů ve státě« (1910), v nichž se nezabývá tak historickou stránkou poměru církve a státu, jako stránkou dogmatickoprávní. Staví svoje výklady na podklad moderních teorií publicistických, s jichž stanoviska řeší poměr a řadí se mezi přívržence úplné nadřazenosti státu a rozluky.

Po Trakalově smrti přejímá stolicí mezinárodního práva. Ovšem není to přechod náhodný: již v době svých studií v cizině zabýval se tímto oborem a přinášel si pro tento obor vynikající kvalifikaci. Má tu zásluhu, že vydal první české systematické dílo: »Mezinárodní právo« (I. díl 1915, II. 1919), spočívající na nejnovějších výsledcích moderní vědy, vedené moderními zásadami a pevnou vírou v budoucnost skutečného mezinárodního právního řádu, nadřazeného státu. Můžeme doufat, že nám přinese nové zpracování jeho, rozmnožené o bohaté výsledky posledních let v tomto oboru. Po válce uplatnil Hobza svoje znalosti a schopnosti též v praxi v ministerstvu zahraničních věcí, kde měl příležitost účastniti se i přímé práce na vývoji mezinárodního práva. I v té době však publikuje řadu pojednání; jeho specialitou se stává letecké právo, ačkoliiv nezapomíná i na jiná odvětví. Má smysl pro aktuální otázky (Uznání sovětů de jure). Chystá učebnici mezinárodního práva, z níž zatím vyšlo »Válečné právo pozemní«. Má zásluhy i o propagaci styků s cizinou; je sám členem mnohých mezinárodních institucí. Propaguje u nás moderní francouzskou pozitivistickou teorii publicistickou. Jako profesor vyniká II. živým přednesem a zajímavým obsahem přednášek. Dbá mnoho o přesné právníké vyjadřování, a vyžaduje je i od studentů, i při zkouškách. Jeho seminář vyniká časovostí témat. —j.

O novou vládu. Mocnář Demos promluvil 15. listopadu volbami a promluvil tak, že dalo mnoho práce interpretovati jeho vůli konkrétně sestavením vlády. Vyskytla se při tom řada obtíží a otázek. Tak hlavně otázka příbrání odborníků do parlamentní vlády. Je to problém, který položen byv obecně dotýká se samých základních otázek parlamentarismu a demokracie. S jedné strany tolik lidí dobré vůle i názorů pokládá požadavek vlády odborníků nebo alespoň smíšené za samozřejmý, s druhé strany jeví se odborníci ve vládě parlamentní jako prvek zcela cizorodý a proto asi onen požadavek za zavržitelný. A to stejně samozřejmě jako těm prvním. A přece o podstatu věci nebude sporu. »Ve všech demokratických zemích a zejména republikách, vzniklých z aristokratismu (monarchismu), vnikají do politiky a správy státu a veřejného života vůbec na vedoucí místa lidé bez vyššího školského vzdělání. Jak zabezpečit nutno odbornost, odbornictví ve vládě, správě a parlamentu, je problémem každé demokracie, jakmile těžiště politické moci spočívá v parlamentu a tudíž podle většinové zásady ve stranách, zvláště ve stranách velikých, masových. Při tom se nesmí zapomínat, že se politický smysl, státnost a státnictví nezískává administračním cvikem a školami; akademický vzdělanec a zdatný úředník velmi často pokulhává za zkušeným organisátorem a vůdcem strany co do nezbytné znalosti lidí a praktické schopnosti jednání se stranami, parlamentem a vládou. V jednom i druhém případě je nebezpečí, že se stát příliš (anthropomorfičky) pojímá, tam sub specie bureau, tu strany. Prakticky otázka zní, jak při vládě parlamentární zabezpečit vládě a správě nutný počet vzdělaných odborníků«. (Masaryk, Světová revoluce, str. 544, 545). Ale právě toto praktické provedení kompromisu bylo při sestavování naší vlády tak obtížné. V podstatě zvítězil opět princip vlády parlamentní t. j. prin ip-

vlády politiků z povolání. S hlediska lidského (ne státnického!) neměli bychom býti překvapeni. Je přirozeno, že ti, kteří těžkým bojem volebním dobyli určitých mocenských držav, těžko se vzdávají právě pramenů nejvyšší výkonné moci ve prospěch osob jim cizích. Je to fronta mezi politiky a nepolitiky, která se stává někdy skorem znatelnější než fronty mezi politiky různých táborů. Bude otázkou dalšího vývoje, zda se onen potřebný počet odborníků protlačí do vlády mimo politické strany nebo zda se spíše protlačí do stran — ať už iniciativa k tomu bude na straně jejich nebo stran — a s nimi do vlády. —n—

Stálý výbor Národního shromáždění má býti podle úmyslu ústavního zákonodárce jakýmsi surrogátem zákonodárného sboru. (Důvodová zpráva k původnímu vládnímu návrhu ústavní listiny). Proto povolán jest stálý výbor zvolený na 1 rok, aby činil neodkladná opatření opatření, i když by k nim bylo třeba zákona a aby konal dozor nad mocí vládní a výkonnou v době, kdy parlament nezasedá, tedy od rozpuštění některé sněmovny neb od uplynutí jejího volebního období až do opětného sejítí sněmoven a dále po dobu, po kterou zasedání jejich jest ukončeno nebo odročeno.

Zajímavou zprávu o stálém výboru přinesly některé denní listy: Stálý výbor prý se ustavil 9. července 1923 a konal do rozpuštění Národního shromáždění jedinou schůzi. A teprve po něm sešel se znovu. Bylo-li tomu skutečně tak, pak tu jde o zřejmé překročení právních předpisů, jež upravují organizaci a činnost stálého výboru. Ve dvojím směru: Předně jest velmi pochybno vzhledem k § 54. odst. 4. úst. list., zda může stálý výbor platně fungovat skoro dva a půl roku, když jeho funkční období je ústavou vymezeno na jeden rok. Spíše se zdá, je-li uvedená novinářská zpráva pravdivá, že po rozpuštění parlamentu nebylo ve skutečnosti žádného orgánu zastupujícího zákonodárný sbor. Stálý výbor neučinil na štěstí žádného neodkladného opatření, ač to bylo zamýšleno (prodloužení platnosti zákona z 22. prosince 1921, č. 471 resp. zák. z 12. prosince 1923, č. 259) takže nedal příležitosti ke sporu o platnosti takového opatření.

Druhá diskrepance spočívá v tom, že se měl stálý výbor scházet i v době po odročení a ukončení jednotlivých sněmovních zasedání každých 14 dní. Tak stanoví totiž výslovně § 2. zák. z 15. IV. 1920, č. 327 sb. z. a nař. o jednacím řádě stálého výboru. Poněvadž stálý výbor jest povolán také kontrolovati moc vládní a výkonnou, nemůže být omluvou nedostatek nutnosti neodkladných opatření.

Nevíme je-li citovaná novinářská zpráva pravdivá, jisto však je nepochybně, že členové stálého výboru požívali i po rozpuštění Národního shromáždění práv poskutnutých jim v § 54. odst. 7. hus.

Reforma právnického studia. O anketě konané v ministerstvu školství a národní osvěty za předsednictví prof. Miříčky, můžeme podati některé bližší zprávy. Členy ankety jsou: za pražskou právnickou fakultu českou: prof. Miříčka, Kapras a Svoboda, za brněnskou: prof. Weyr, Baxa a Sedláček, za bratislavskou: prof. Tomsa, Laštovka a Vážný, za pražskou fakultu německou: prof. Rauchberg, Mayr-Harting, Peterka. Prvým výsledkem porad, k němuž anketa (proti jednomu hlasu) dospěla, jest názor, aby historicko-právní oddíl studia byl zrušen jakožto samostatný oddíl a předměty historické přednášeny současně s právem platným. Dále jednáno na anketě, ač to snad nespadá do úkolu, k němuž byla svolána, o občanské nauce na školách středních.

Ke zprávě v minulém čísle ještě poznámka: Její pisatel zajisté nemyslí vážně, že by ministerstvo školství mělo přizvati k anketě zástupce studentstva. Bylo by snad na místě mluvit o účasti některých z těch, kteří se otázkou zabývali z mladé generace právníků (ovšem již vystudovaných), ale to jako znalců — hlavně proto, že mají dosud čerstvé dojmy ze svých studií a mohou podati zprávu o tom, jak dnešní studium vypadá s druhé strany —, nikdy však jako zástupců něčích zájmů. —n—

»Provádění sociálního pojištění v Československu«, přednáška prof. Dra E. Schönbauma, pořádaná Sociálním ústavem Československé republiky dne 26. listopadu t. r. Přednášející poukázal nejprve na vý-